ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบจากความผันผวนของราคาน้ำมันต่อผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมัน ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายสัญชัย สุขเจริญไกรศรี

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ เศกสิน ศรีวัฒนานุกูลกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสิต พันธมิตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มี 4 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการค้าน้ำมันตั้งแต่วัตถุดิบไปจนถึงผู้บริโภคน้ำมันในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากความผันผวนของราคาน้ำมันต่อธุรกิจสถานีบริการน้ำมัน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินธุรกิจสถานีบริการน้ำมันของผู้ให้บริการสถานีบริการน้ำมัน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้สถานการณ์ที่ราคาน้ำมันมีความผันผวน และ 4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินธุรกิจสถานีบริการน้ำมัน ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จาก ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมัน จำนวน 11 รายแบ่งเป็นสถานีบริการน้ำมัน ปตท. จำนวน 5 ราย สถานีบริการน้ำมันเอสโซ่ และบางจาก ยี่ห้อละ 2 ราย และสถานีบริการน้ำมันเชลล์และเซฟรอน ยี่ห้อละ 1 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46-50 ปี จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี มีแท่นน้ำมันน้ำมัน 1 – 4 แท่น และมีหัวจ่ายน้ำมัน มากกว่า 10 หัวจ่ายขึ้นไป และในบริเวณสถานีบริการน้ำมันไม่มีการเช่าบริการล้างอัดฉีด ร้านสะดวกซื้อ/มินิมาร์ท ร้านจำหน่ายกาแฟ และร้านอาหาร แต่มีศูนย์บริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง และตู้ ATM มีพนักงาน 10 – 15 คน และผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันส่วนใหญ่คิดว่าราคาน้ำมันมีราคาเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2553

ผลการศึกษาผลกระทบในการดำเนินธุรกิจสถานีบริการน้ำมันเมื่อราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การขนส่งน้ำมันส่วนใหญ่ขนส่งโดยรถบรรทุกน้ำมันของตนเอง ค่าขนส่งเฉลี่ย 0.60-0.65 บาท/ลิตร เส้นทางการลำเลียงน้ำมัน จากโรงกลั่นส่งมาทางท่อรับน้ำมันถึงปลายท่อที่ บางปะอิน และลำลูกกา รถบรรทุก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

น้ำมันเข้าไปรับจากปลายท่อแล้วส่งต่อสถานีบริการในจังหวัดเชียงใหม่ ราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้ค่าขนส่งน้ำมันเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ราคาน้ำมันแต่ละชนิดโดยเฉลี่ยในปี 2553 เทียบกับปี 2554เพิ่มขึ้น เรียงตามลำดับได้แก่ น้ำมันเบนซิน 91 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ 91 น้ำมันไบโอดีเซล น้ำมันแก๊สโซฮอล์ 95 และน้ำมันดีเซล เพิ่มขึ้น น้อยที่สุด ปริมาณการขายน้ำมันโดยเฉลี่ยในปี 2553 เทียบกับปี 2554 ในช่วงระยะเวลาเดียวกันของสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่ง พบว่า ปริมาณขายน้ำมันรวมลดลงร้อยละ 7.64 ส่งผลให้สถานีบริการน้ำมันมีรายได้ลดลง ปริมาณกำไรลดลง แต่สัดส่วนของกำไรต่อรายได้ยังไม่มีความแตกต่างมากนัก สถานีบริการน้ำมันบางแห่งประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินเป็นบางครั้ง

ผลศึกษาวิธีการดำเนินธุรกิจสถานีบริการน้ำมันเมื่อราคาน้ำมันมีความผันผวน ส่วนใหญ่สถานีบริการน้ำมันจะมีข้อตกลงสัญญากับบริษัทแม่ ไม่สามารถดำเนินการหาแหล่งน้ำมันขายส่งราคาถูกจากแหล่งต่างๆ ได้ การลดต้นทุนการดำเนินการอื่นๆ เช่น ลดปริมาณจำนวนแรงงานลง เปลี่ยนแปลงเวลาเปิดปิดจากเดิม และลดต้นทุนโดยการงดของแจกของแถม และลดส่วนลดให้กับลูกค้าที่มีการเติมเครดิต สถานีบริการส่วนใหญ่คิดว่ามีบริการที่ดีอยู่แล้ว ถ้าสถานีบริการมีบริเวณพื้นที่มากก็จะมีบริการเสริมที่ครบวงจรได้แต่ถ้ามีพื้นที่จำกัด ก็ไม่สามารถเพิ่มบริการในส่วนนี้ได้ การให้ของแถมและส่วนลดนิยมแถมน้ำดื่ม และมีของแถมตามโปรโมชั่นที่บริษัทแม่โฆษณา แผนการดำเนินการธุรกิจในระยะยาว ถ้าสถานีที่มีสัญญากับบริษัทแม่ในระยะยาว และมีผลการดำเนินกิจการดี จะมีแผนเพิ่มขนาดของสถานีบริการ เพราะปัจจุบันผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิงมีหลายชนิด เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ส่วนสถานีบริการน้ำมันที่กิจการซบเซาก็จะเลิกกิจการหากหมดสัญญา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Impact of Oil Price Fluctuations in Gas Station Owners in Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province

Author Mr. Sanchai Sukchareonsri

Degree Master of Arts (Political Economy)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Seksin Srivattananukulkit Advisor

Assistant Professor Dr. Nisit Panthamit Co-advisor

Abstract

This study had four objectives as follows: 1) to study the oil trade process from the raw materials or oil itself to the consumers in Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province, 20 to examine the impact of oil price fluctuation on gas station service in the district, 3) to investigate the operation methods of gas station owners under the situation of oil price fluctuation and 4) to assess the problems and obstacles in operating a gas station service business in Mueang District of Chiang Mai Province.

The primary data was collected by interviewing a sample group using a questionnaire comprising 11 gas station owners: 5 of PTT gas stations and 2 each from those operating gas station services of Esso and Bangchak and 1 each of Shell and Chevron. The data was analyzed using descriptive statistics.

The study on the general information of the sample group of gas station owners revealed that all of them were male aged between 46-50 years, with a maximum education of an undergraduate level. The gas stations had 1-4 metered gas pumps or platforms and more than ten gas nozzles. The space around the gas stations had not been rented for such services as car washing, convenience stores/minimarts, coffee shops and food shops. However, there were available such services as an oil change service center and ATM machines with 10-15 workers. Most of the gas station owners said oil prices were higher compared to those of 2010.

The study of the impact of oil prices on gas station services in Mueang District of Chiang Mai province indicated that oil was transported by the gas station owners' trucks at an average transportation cost of 0.60 – 0.65 Baht/liter. The transportation route was from the oil

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

refinery through oil pipes which ended at Bang Pa-in and Lam Luk Ka. Oil was then transported to oil tanker trucks and delivered to Chiang Mai. Increasing the price of oil made transportation cost increase accordingly. On average, the price of each type of petroleum products from 2010 to 2011 increased: benzene 91, gasohol 91, biodiesel, gasohol 95, and diesel respectively; the price of diesel increased the least of all. Sales statistics of a gas station from 2010 – 2011 of the same period showed that the quantity of oil sales decreased around 7.64%. So, the income of the gas stations decreased. Although profit dropped, the ratio of profit and income was not much different. However, some gas station owners suffered money shortage from time to time.

Investigation of the operation of the gas station service business during the oil price situation showed that most gas stations had contract with the parent company and when the parent company could not find oil sources for cheaper prices, the gas stations had to look for other means to reduce operation expenses. These were such means as cutting down the number of workers, changing operation time, reducing cost by stopping giving complimentary items and cutting down on giving discounts to customers. Most of the gas station owners felt they provided good service. But if the gas stations had a large space, they could add more supplemental services to make it a full service cycle. If not, they could opt for giving some complementary items or discounts, which mainly were drinking water bottles or whatever the parent company offered as part of their promotion advertisements. Regarding the long range plans for the businesses, if the contract with the parent company covered a long period while the business outcome was good, they could plan for expanding the service stations especially currently there were many kinds of oil to serve the customers' needs. As for the oil stations whose business declined, they could plan to quit when the contract was terminated.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved